Григорій Косинка – письменник, який прогримів над епохою весняним громом. Твір 11 клас

Про життя Григорія Косинки можна сказати дуже коротко: Григорій Михайлович Стрілець — український письменник-новеліст (псевдонім Косинка), перекладач, жертва сталінізму. Але як у цих коротких рядках відтворити всю складність творчості митця, життя якого перекреслила епоха? Він не був більшовиком, не мотався по Україні з червоним прапором і шаблею наголо, а змушений був підкоритися радянській владі, як підкорився їй увесь народ. Та жива душа письменника, його гостре слово не мовчали. У 1923 році за кордоном вийшло друком оповідання Г. Косинки «Повстанці», у якому письменник відтворив те, свідком чого був: протест селян проти насильницької більшовицької політики. Ця публікація набула широкого розголосу. Прикро те, що не тільки представники більшовицької влади, а й колеги по перу звинувачували письменника у зв’язках із ворожою до радянської влади еміграцією. Того разу публікація такого твору минулася для Г. Косинки без наслідків, але НКВС узяло митця на замітку.

Косинка продовжував писати, більш-менш регулярно публікувався, брав участь у громадському житті й не здогадувався, що над його головою вже скупчились чорні хмари: Станіслав Косіор, вождь українських більшовиків, у своєму виступі назвав письменника буржуазним націоналістом, а цензура дедалі частіше забороняла твори Г. Косинки до друку. Та Григорій Михайлович не зважав на це. Мало того, на конференції письменників у Харкові в червні 1934 року, на якій обговорювалися успіхи колективізації, після стандартних промов сказав таке, що буквально викликало здивування у слухачів. Г. Косинка з різкою й запальною люттю говорив, що письменники, яких узяли за горлянку, не можуть творити, що вони перетворилися не на інженерів, а на міліціонерів людських душ. Це був крик відчаю зболеної й нескореної душі, що пролунав у порожнечі. Комуністи, а вони серед письменства становили більшість, зустріли промову Г. Косинки свистом і вигуками обурення. І тільки в темних галереях дехто привітав його виступ тихими оплесками. Ця промова вже не минулася Косинці: він був заарештований за облудним звинуваченням в участі в терористичній організації, і 15 грудня письменника розстріляли.

Про Косинку не згадували в Україні аж до часів «хрущовської відлиги». У 1956 році Андрій Малишко присвятив йому вірш:

Ми тебе шукаєм по росинці

В Щербанівці, серед тополин,

І виходить мати у косинці,

Виглядає, чи не прийде син.

Не приймав ти підлості нітрохи,

Прогримів, немов весняний грім,

І стоїть засмучена епоха

Над безсмертним іменем твоїм.